

ชื่อเรื่องวิจัย	มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยการประกันภัย
ผู้ดำเนินการวิจัย	รศ.พรเพ็ญ ไตรพงษ์ รศ.ดร.ยุทธพงษ์ สีสากิจไพศาล อาจารย์พีร์ พวงมะลิ และอาจารย์ธนะชาติ ปาปิยะเวทย์
ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์พิเศษสุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล และ ผศ.ดร.ฉัตรแก้ว เกาวิเศษ
หน่วยงาน	หลักสูตรนิติศาสตร์ โรงเรียนกฎหมายและการเมือง มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2562

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ และกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยการประกันภัยในประเทศไทย และต่างประเทศ (2) เพื่อวิเคราะห์นโยบาย ยุทธศาสตร์ และกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยการประกันภัยของประเทศไทยและต่างประเทศ (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติด้วยการประกันภัย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Mixed-method) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยทำการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน โดยวิธีเจาะจง วิจัยเชิงเอกสาร และการวิจัยจากการสนทนากลุ่ม รวมถึงการวิจัยเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างประชาชน 4 ภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติอ้างอิงโดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 10 ท่าน ผลการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1. สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงมีผลต่อความปลอดภัยความเชื่อมั่นทางด้านการท่องเที่ยวมากที่สุด ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่บังคับให้นักท่องเที่ยวต้องทำประกันภัยตนเอง ส่วนประเทศทั้งในและนอกกลุ่มประเทศเซงเก้นในทวีปยุโรป 20 ประเทศ ยืนยันให้มีการพิสูจน์ความคุ้มครองของกรมธรรม์ประกันภัย ปัจจุบันออสเตรเลียกำลังผลักดันในเชิงนโยบายให้มีการออกกฎหมายกำหนดให้ผู้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวต้องถูกบังคับให้ทำประกันภัยการเดินทางก่อน ในส่วนของจีนและญี่ปุ่นกำหนดให้มีการทำประกันภัยภาคสมัครใจในหลายลักษณะกรมธรรม์ 2. นโยบายรัฐบาลไทยปัจจุบันมีความชัดเจนในส่วนของการจัดทำแผนประกันภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติในรูปแบบกองทุนช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ บูรณาการการดำเนินการเชิงรุกให้ความคุ้มครองดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างทั่วถึงตามกฎหมายและกฎระเบียบ ส่วนของประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่นต่างก็มุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังทั้งในภาพรวมโดยทั่วไปและเป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม เฉพาะด้าน 3. แนวทางการกำหนดบังคับให้นักท่องเที่ยวต่างชาติทุกกลุ่มต้องทำประกันภัยอุบัติเหตุการเดินทางหรือประกันสุขภาพการเดินทางก่อนเข้าเมือง/เข้าด่านตรวจคนเข้าเมืองของไทย โดยการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551

Research Title	Legal Measures on Protection of the Inbound Tourist by Insurance Coverage
Researcher	Assoc.Prof. Pornpen Traiphong, Assoc.Prof. Dr. Yutthapong Leelakitpaisarn, Phir Paungmalit and Thanachart Paliyawate
Consultants	Prof. Suchart Thammakitakul and Asst.Prof. Dr. Chatkaew Bhaowises
Organization	Law Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Suan Dusit University
Year	2019

This research aims at three objectives i.e. (1) To study the situation And laws to protect the safety of foreign tourists with insurance in Thailand And abroad; (2) To analyze the policies, strategies and laws for the protection of tourists Travel abroad with insurance in Thailand and abroad.;. (3) To propose guidelines for the development of the law on safety protection for foreign tourists with insurance. The research utilized a mixed method including both qualitative research and quantitative research. The qualitative research exercised in-depth interview to 30 foreign tourists from various countries and related agencies, document research and group discussion among 10 people. The quantitative research was utilized by questionnaires towards sample groups in 4 regions, totaling 400 people and using quota sampling method to collect data which were analyzed using descriptive statistics and reference research. The significant results of this research were summarized as follows: 1. The situation of insecurity in life and property of foreign tourists still has the most impact on safety, tourism confidence. At present, Thailand does not have laws that force tourists to make their own insurance. For countries both in and outside the Schengen countries in Europe, 20 countries have confirmed the protection of insurance policies. At present, Australia is pushing for a policy to require that travelers must be forced to make travel insurance first. In China and Japan, there are many voluntary insurance policies. 2. The current Thai government policy is clear in the preparation of insurance plans for foreign tourists in the form of funds to help treat foreign tourists. Integrate proactive action to protect the safety of life and property of foreign tourists thoroughly according to laws and regulations. As for China and Japan, they focus on promoting tourism seriously, both in general and in specific areas. 3. Guidelines for enforcing all foreign tourists to make travel accident insurance or travel health insurance

before entering the city / entering Thai immigration checkpoints By amending the National Tourism Policy.

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากงบประมาณแผ่นดินด้านการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ที่ได้ให้การสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ด้วย ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์พิเศษสุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรแก้ว เกาวิเศษ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยด้วยดีเสมอ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณประชาชนในแต่ละภูมิภาค นักท่องเที่ยวต่างชาติจากประเทศต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนจนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

คณะผู้วิจัย

2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 สถานการณ์ปัจจุบันของภาคการท่องเที่ยว	13
2.1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับความสำคัญของภาคการท่องเที่ยว	13
2.1.2 ระดับของภาคการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระดับสากล	15
2.1.3 สถานการณ์ปัจจุบันของการเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	19
2.1.4 การจำแนกกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ	21
2.2 ความปลอดภัยและความมั่นคงด้านการท่องเที่ยว	23
2.2.1 ความหมาย	23
2.2.2 ความต้องการความปลอดภัย (need for safety)	24
2.2.3 ความสำคัญของความปลอดภัยต่อภาคการท่องเที่ยว	26
2.3 สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยและความไม่มั่นคงของประเทศไทยที่กระทบต่อการท่องเที่ยว	28
2.4 การจัดการความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว	32
2.4.1 ลักษณะความเสี่ยงภัยในภาคการท่องเที่ยว	32

	หน้า
2.4.2 หลักการจัดการความเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว	34
2.5 แผนยุทธศาสตร์ด้านความปลอดภัยและความมั่นคงของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	37
2.6 กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคงของ นักท่องเที่ยวต่างชาติ	41
2.6.1 สิทธิในความมั่นคงปลอดภัย	41
2.6.2 กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง	43
2.6.3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองความปลอดภัยนักท่องเที่ยวต่างชาติ	45
2.6.3.1 พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551	46
2.6.3.2 พระราชบัญญัตินำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2551 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัตินำเที่ยวและมัคคุเทศก์ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2559	47
2.6.3.3 พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545	49
2.6.3.4 พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544	51
2.6.4 กฎหมายประกันภัย	52
2.6.4.1 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	53
2.6.4.2 หลักการประกันภัย	54
2.6.5 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัยและการช่วยเหลือเยียวยา นักท่องเที่ยวต่างชาติ	56
2.6.5.1 โครงการประกันภัยชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาใน ประเทศไทย กรณีเกิดการจลาจล	56
2.6.5.2 กองทุนช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	59
2.7 ลักษณะกรรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองนักท่องเที่ยวต่างชาติ	62
2.7.1 ลักษณะกรรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองนักท่องเที่ยวต่างชาติภาคสมัครใจ	63
2.7.1.1 ประกันอุบัติเหตุการเดินทางสำหรับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์	63
2.7.1.2 ประกันอุบัติเหตุการเดินทาง	66
2.7.1.3 ประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคล	69
2.7.2 ลักษณะกรรมธรรม์ประกันภัยคุ้มครองนักท่องเที่ยวต่างชาติภาคบังคับ	71
2.8 การคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติของต่างประเทศด้วย การประกันภัย	74
2.8.1 ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน	74
2.8.1.1 สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	75
2.8.1.2 แผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	76

	หน้า
2.8.1.3 กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ต่างชาติด้วยการประกันภัย	76
2.8.2 ประเทศเครือรัฐออสเตรเลีย	80
2.8.2.1 สถานการณ์ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	81
2.8.2.2 แผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	81
2.8.2.3 กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ต่างชาติด้วยการประกันภัย	83
2.8.3 ประเทศญี่ปุ่น	84
2.8.3.1 สถานการณ์ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	85
2.8.3.2 แผนและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	85
2.8.3.3 กฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว ต่างชาติด้วยการประกันภัย	86
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	87
2.10 กรอบแนวคิดในการวิจัย	91
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	92
ประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	92
เครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	93
การเก็บรวบรวมข้อมูล	94
การวิเคราะห์ข้อมูล	95
บทที่ 4 ผลการวิจัย	96
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	96
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	139
การวิจัยเชิงเอกสาร	139
การวิจัยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก	167
การวิจัยจากการสนทนากลุ่ม	176
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	186
สรุปผลการวิจัย	186
อภิปรายผล	210

	หน้า
สรุปข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์	219
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	220
บรรณานุกรม	221
บรรณานุกรมภาษาไทย	221
บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ	226
ภาคผนวก	232
ภาคผนวก ก แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)	233
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	236
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่องานวิจัย	238
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่องานวิจัย	244
ภาคผนวก จ รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสัมภาษณ์เชิงลึก	257
ภาคผนวก ฉ รายชื่อคณะผู้เชี่ยวชาญและบุคคลที่เกี่ยวข้องในการสนทนากลุ่ม	260
ประวัติผู้วิจัย	262

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ประเทศที่คนชาติของตนใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในต่างประเทศมากที่สุด 10 อันดับแรกของโลกในปี พ.ศ. 2560	16
2.2	สรุปจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2560	20
2.3	อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและท่องเที่ยว (TTCI) ด้านความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety & Security) ของประเทศไทย	30
2.4	ตัวอย่างแผนประกันอุบัติเหตุการเดินทางรายปี สำหรับธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ของบริษัทประกันภัย	65
4.1	ความถี่ ร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม	97
4.2	ความถี่ ร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
4.3	ความถี่ ร้อยละ รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
4.4	ความถี่ ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	99
4.5	ความถี่ ร้อยละ การเคยไปเที่ยวต่างประเทศของผู้ตอบแบบสอบถาม	100
4.6	ความถี่ ร้อยละ เคยไปต่างประเทศมาแล้วกี่ครั้งของผู้ตอบแบบสอบถาม	100
4.7	ความถี่ ร้อยละ เคยไปต่างประเทศที่ใดบ้างของผู้ตอบแบบสอบถาม	101
4.8	ความถี่ ร้อยละ ไปต่างประเทศในลักษณะใดของผู้ตอบแบบสอบถาม	101
4.9	ความถี่ ร้อยละ เคยซื้อประกันภัยการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
4.10	ความถี่ ร้อยละ เคยใช้สิทธิประกันภัยการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม	102
4.11	ความถี่ ร้อยละ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวของประเทศไทยใดมีผลต่อความปลอดภัยความเชื่อมั่นทางด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย	103
4.12	ความเชื่อมั่นต่อมาตรการหรือกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว	104
4.13	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวทางมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวต่างชาติ	105
4.14	เปรียบเทียบความเชื่อมั่นต่อมาตรการหรือกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ	109
4.15	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นต่อมาตรการหรือกฎหมายในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามอายุ	109

- 4.52   เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อความเชื่อมั่นต่อมาตรการหรือกฎหมายในการ   139
            คุ้มครองความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว จำแนกตามการเคยไปเที่ยวต่างประเทศ

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	การประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเดินทางและท่องเที่ยว ของ ประเทศไทยในรายงานของ World Economic Forum 2017	16
2.2	สรุปจำนวนและรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2555 – 2560	17
2.3	พีระมิดลำดับชั้นความต้องการของอับราฮัม มาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs)	25
2.4	กรอบแนวคิดของการวิจัย	91
4.1	ภาพรวมของสิทธิของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เกี่ยวกับประกันภัยและการช่วยเหลือ เยียวยา	143